

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 12 - 18 ม.ค. 2566

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- 16 มกราคม 2566 ของทุกปี เป็นวัน "ราชประชาสมาสัย" สำหรับกิจกรรมในปีนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มี สัปดาห์รณรงค์ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ทั่วประเทศ ระหว่าง วันที่ 16 - 22 ม.ค. 66 และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับโรคเรื้อน โดยให้ประชาชนสามารถสังเกตอาการเบื้องต้นของตนเองและคนใกล้ชิด เพื่อให้เข้ารับการรักษาอย่างรวดเร็วกว่านี้เพื่อลดความพิการที่อาจเกิดตามมาได้
- มูลนิธิ Bridge The Gap ได้ส่ง คณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศ เนเธอร์แลนด์ เพื่อช่วยเหลือผ่าตัดเด็กปากแหว่งเพดานโหว่ ประมาณ 150 ราย ใน สปบ.ลาว ที่โรงพยาบาล มโหสถ นครเวียงจันทน์ ระหว่างวันที่ 12 - 27 ม.ค. 2566 โดยคณะแพทย์ และพยาบาล โรงพยาบาลมโหสถ จะช่วยเหลือในระหว่างการผ่าตัด การดูแลหลังการผ่าตัด ตลอดจนการ ลงทะเบียนและการสื่อสารกับผู้ป่วย ญาติและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ทั้งนี้ ได้มีการระดมทุนภายในประเทศเพื่อ สนับสนุนโครงการดังกล่าว เพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ป่วยและญาติ ตลอด ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาอีกด้วย
- 12 มกราคม 2566 ได้มีการเปิดจุด ผ่านแดนถาวร อ. แม่สอด จ. ตาก - จ. เมียวดี ประเทศเมียนมา ให้ ประชาชนและนักท่องเที่ยว เดินทาง ผ่านสะพานมิตรภาพ ไทย - เมียนมา แห่งที่ 1 ได้ตามปกติ ส่วนจุดผ่านแดน ถาวร อ. แม่สาย จ. เชียงราย กับ จ. ท่าขี้เหล็ก ประเทศเมียนมายังคงปิด จนกว่าจะมีคำสั่งเปิดอย่างเป็นทางการต่อไป

จากลิงสู่คน “ ไข้มาลาเรียโนโวไซ ”

จากรายงานการเฝ้าระวังโรค กรมควบคุมโรค สัปดาห์ที่ 2 (9 - 15 ม.ค. 66) พบผู้ป่วยไข้มาลาเรียชนิดโนโวไซ 1 ราย เป็นชายไทย อายุ 34 ปี ที่ อ. ระแงะ จ. นราธิวาส ประวัติเสี่ยงคือ ประกอบอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีภารกิจเดินทางเข้าทำงานในพื้นที่ป่าเป็นประจำ ไข้มาลาเรียโนโวไซนี้ เกิดจากเชื้อ P. knowlesi ซึ่งเชือนี้มีอยู่ในลิง แต่สามารถติดต่อและทำให้เกิดโรคในคนได้โดย “ผ่านยุงก้นปล่องที่ไปกัดลิงที่มีเชื้อแล้ว มากัดคน” ซึ่งมาลาเรียชนิดโนโวไซสามารถแบ่งตัวในร่างกายคนได้เร็วกว่าเชื้อมาลาเรีย ชนิดอื่นๆ ลิงที่เป็นสัตว์นำโรคในไทย ได้แก่ ลิงกัง ลิงวอก ลิงเสน ลิงแสม และลิงอ้ายเจียะ พบรายงานครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี 2547 พบปีละประมาณ 10 รายต่อเนื่องทุกปี แต่ในช่วงครึ่งปีแรกของ ปี 2565 พบผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น โดยพบประมาณ 70 ราย โรคนี้ ถือเป็นโรคจากสัตว์สู่คน และถือเป็นโรคไข้มาลาเรีย ชนิดที่ 5 ที่อาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ อย่างไรก็ตามโรคไข้มาลาเรียโดยทั่วไป ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ และพบได้ทุกปี โดยเฉพาะพื้นที่ตามจังหวัดชายแดน บริเวณที่เป็นภูเขาสูง ป่าทึบ และมีแหล่งน้ำ ล้ำธาร อันเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของยุงก้นปล่อง สำหรับผู้ที่มีภารกิจ ต้องเดินทางเข้าไปใน แหล่งที่มีภาระระบาดของโรค หรือมีพาหะนำเชื้อ ควรให้ความสำคัญในการป้องกันตนเอง เป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค

ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่

จนท. แจ่ง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุข รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกัน ประชาสัมพันธ์ลูกบ้าน โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้ที่ทำงานแถบชายป่า ผู้อพยพเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่แถบชายแดน ผู้ที่เดินทาง เข้า - ออก แถบชายแดนเป็นประจำ ผู้ที่มีอาชีพเสี่ยง รวมทั้งเด็กนักเรียนในโรงเรียน โดยให้ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการเกิดโรค อาการ และวิธีป้องกันตนเอง และหากมีอาการเข้าได้กับโรคดังกล่าว ควรพบแพทย์ พร้อมแจ้งประวัติการเดินทาง เพื่อรับการตรวจรักษาอย่างรวดเร็ว โดยเน้นย้ำให้ทราบถึงความสำคัญของการรับประทายยา ให้ครบตามขนาดและเวลาที่กำหนด พร้อมเข้ารับการรักษาต่อเนื่องตามที่ แพทย์นัดอย่างเคร่งครัด

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข
ในพื้นที่ชายแดน
สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- http://doe.moph.go.th/surdata/506wk/y65/d30_5265.pdf
- <https://www.tropmedhospital.com/knowledge/malaria.html>
- <https://workpointtoday.com/knowles/>
- <https://www.thaigov.go.th/infographic/contents/details/5398>
- ข้อมูลจาก : บทความปริทัศน์ พลาสมอดีียม โนวัลชาย: ด้รค้บจากสัตว์ภักยร่ายที่คนไม่นึกถึง มากต แก้ว รรรมสอน หน่วยปรสิตวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- <https://laotiantimes.com/2023/01/10/dutch-doctors-backin-laos-to-conduct-free-cleft-and-palate-surgeries/>
- <https://mgronline.com/local/detail/9660000003280>
- ข้อมูลจาก : สถาบันราชประชาสมาสัย/ลำ นักสื่อสารความเสี่ยงฯ กรมควบคุมโรค วันที่ 16 มกราคม 2566
- ขอบคุดภาพ : <https://mgronline.com/travel/detail/9590000110516>